

Inserati se sprejemajo in veljajo tristoletna peti-vrsta: 8 kr. če se tiska enkrat, 12 kr. če se tiska dvakrat, 15 če se tiska trikrat.

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvu (administracija) in ekspedija na mestnem trgu h. št. 9, II. nadstropje.

Vredništvu je na mestnem trgu h. št. 9, v II. nadstropji.

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemati veljajo:

Za celo leto . . .	15 gl. — kr
Za pol leta . . .	8 " — "
Za četrt leta . . .	4 " — "
Za en mesec . . .	1 " 40 "

V administraciji veljajo:

Za celo leto . . .	13 gl. — kr
Za pol leta . . .	6 " 50 "
Za četrt leta . . .	3 " 30 "
Za en mesec . . .	1 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan veljajo 1 gl. več na leto.

Izhaja vsak dan, izveniši nedelje in praznike, ob 1/6 popoldne.

V Ljubljani, 15. oktobra.

Svitli cesar so sedaj na Ogerskem, v tistem mestu, kjer so se pred tremi leti v čolnu vozili po ulicah, sedaj se vse tare radovednega ljudstva, slavo-klici odmevajo tam, kjer se je čul pred tremi leti otožni glas prebivalcev, katerim je voda pobrala vse imenje, prebivašča in ki so komaj rešili golo življenje. Krasne palače stojé tam, kjer so se po strašni povdenji že naselovale ribe. Szegedin bode zopet vstal, in še lepši mimo prej, rekli so svitli cesar in kralj, in to se je tudi zgodilo. Solza se je preblagemu vladarju zasvetila v očeh, ko je gledal bēdo ljudstva, ko je prestrašeno zrl neopisljivo škodo, ktero je prevzročil divji element. A sedaj je Szegedin vstal iz groba, svečano se je opravil, da dostojno sprejme svojega kralja in vladarja, čigar vlada je vodila, podpirala in štitila ogromna dela, ki so bila potrebna, da prva velika povodenj ne uniči zopet dela človeških rok. Da so hiše stavili, nasuli so najprej svet in na nasipih še le zidali nova poslopja; tistih slabih lesenih in z blatom ometanih hiš, kakor so navažno po Madjarskem, kjer na daleč ni kamna, a tudi stavbenega lesa ne, ni več, marveč vse je trdno zidano iz opeke in kamna. Koliko ogromnega dela, kake marljivosti je bilo treba, da se je vse to dovršilo! Mesto je sedaj zavarovano pred povodnjimi nemara kakih petdeset ali sto let, dokler si velike vode, ki se združijo pri Szegedinu, Tisza in Maroš zopet ne zablatite struge in bregov ne zalijete.

Toda pri tem se danes nočemo muditi, niti naštevati tega, kaj je ogerski zemlji potreba, da zavaruje svoja rodovitna polja poplavljenja in mesta razdevanja, za danes po-

glejmo le prevzvišenega vladarja, okoli kterega se suče vsa slavnost, ko mu deputacije iz vseh krajev Ogerske in sosednje Erdeljske zvestobo in vdanost skazujejo. Vše včeraj nam je telegram naznanil poglobitve vesti iz cesarjevega potovanja na Ogerskem, kako je svitli cesar sprejel deputacije, potem si ogledal mesto. Zvečer v gledališču so ovenčali med burnimi slavo-klici cesarjevo podobo. Igrali so Doczinjevo igro „Zadnjo ljubezen“, igralci so bili v prekrasnih ogerskih nošah. Cesar so nekoliko pregledali krasno osvitljeno mesto, močno je deževalo, a ljudstva se je vse trlo po ulicah. Toliko nam je včeraj telegram naznanil. Drugo si lahko nekoliko pred oči postavimo, ako premislimo, kaj se je letos v Ljubljani vršilo pri navzočnosti svetlega vladarja, a ne smemo pozabiti, da je Szegedin veliko večji mimo našega mesta, a madjarski narod še bolj vroče krvi od Slovencev.

Ko se vrše slavnosti v Szegedinu, potihnili so tudi politički glasovi, ki so razburjali vso Ogersko in Hrvaško, omolknili so sicer za nekaj časa, kakor človek pozabi na vsakdanje stiske v tem hipu, ko vidi nekaj nevarnega in nepričakovanega, a vendar kar tiči na dno srca, kar je brezpogojni življenjski zahtev, to se dá za nekaj časa odstraniti, a zopet se oglasi in tirja rešenja. Tako vprašanje je pa razmera med ogersko in hrvaško deželo, a če hočete reči med ogersko in hrvaško državo. „Regnum regno non dat praecepta“, tako so Hrvatje od nekdaj smatrali svoje razmerje do kraljestva sv. Štefana. Leta 1868 so Hrvatje dobili od Madjarov takih pravic, kakoršnih pred l. 1848 niso nikdar imeli. Ali so Madjari vestno in natanko držali se slovesno storjenih pogodb, nočemo tukaj preiskovati, Hrvatje pravijo, da

ne, blagostanje je v Hrvatski propadalo od leta na leto, za kupčijo in obrt Madjari niso nič storili, železnice so gradili le tam, kjer so bile Madjarom na korist. Vse časnikarske novice, tudi izgrede v Zagrebu zaradi grbov nas ne bi bili tako do dobrega prepričali o slabem gospodarstvu Madjarov na Hrvaškem, a ko smo slišali, da se hrvaški seljaki vzdigujejo, da oborožena sila strelja med nekdanje graničarje zato, ker zahtevajo stare cesarske orle nazaj, takrat smo pomilovali hrvaški narod. Kajti vedeti je treba, da se kmet ne vzdiguje zoper postavno oblast, kakor n. pr. mestni postopači, ki nimajo nič zgubiti, ako po ulicah razsajajo, kmet pa pri vstaji v nevarnost stavi svoj ljubi očetovski dom, ženo in deco; Graničarji so pa „per eminentiam“ zvesti cesarskemu prestolu in so v mnogih prilikah vzlasti l. 1848 Avstrijo rešili. Koliko se je vendar moralo od zgoraj in zdolaj od viših vladnikov notri do vladniških slug krivice zgoditi, da so se ti ljudje vzdignili zoper svoje predpostavljene gospodske! Po časopisih hvalijo sedaj Tiszo in večino ogerskega zbora, kako so previdni, kako političsko modri, a če smemo povedati, kako to reč presojujemo, rekli bi, da pri vsem ravnanju ne vidimo posebne modrosti ogerske vlade, marveč egoizem tistih, ki imajo sedaj državno krmilo v rokah. Odgospodarili so, liberalna Tiszina vlada je pokazala, da ne more dežele pripeljati do miru in blagostanja, vstaje na Madjarskem in Hrvaškem ob enem so nam to dosti jasno pokazale. Zato levica kliče ministerskemu predsedniku: Tisza, stopi dol in umakni se drugemu, dosti dolgo si že gospodari! Kakor nobeden drugi, tako zna Tisza z železno roko, čez katero ima svilnate rokavice, Madjare preobladati. Kdor je ž njim, temu se zna prikupiti, rad mu postreže

Listek.

Rafaelova smrt.

(Pismo kardinala Babiena na svojo stričnico.)

Zanikrni listi podajajo dan na dan, leto na leto umazane in pohujšljive podlistke o pregrešni strasti, ki jo s prevrženom besedo „ljubezen“ imenujejo, v žalost poštenih in veliko pohujšanje mladine. „Slovenec“ se s tem ni nikoli pečal in če Bog dá, se tudi ne bode, pa mnogotere zabave bi svojim naročnikom rad podal; poskusimo enkrat sicer z žalostnim prizorom, kterega popis bode pa, kakor upamo, vendar našim bralcem vstrezal — saj ga je popisal pravi mojster.

„Dvojna temna noč me obdaja, ko Ti pišem te vrstice, naravna noč in noč moje duše. Venec, ki ti ga je naš ljubljani prijatelj oni znameniti večer smehljalje podaril, venec ru-dečih cvetlic, položi pod sveti križ, kjer vsakdanje molitve opravljaš, — kajti zvenil je kot

njegov blagi darilec, — kot znamenje slovesa in odpovedi svetu. Tvoja bolestna slutnja se je potrdila — Rafael se je ločil od nas. Ti, ktero sem odločil njemu zvesto tovaršico srečnega življenja, si poslej le nevesta Kristusova Ognjena njegova duša povzila je telo. Da, Rafael je umrl, da večno neumrljiv postane.“

Sveti veliki petek bil je njegov rojstni dan, — a zdaj postal je tudi dan njegove smrti.

„Še tako mlad, tako srečen in moral je umreti!“ je občna govorica.

Ali če pomislim, kar je on v kratkem teku sedemintridesetih let doživel, kar je v poveljanje in slavo cerkve in domovine stvaril, napolnuje me s sveto grozo pred človeškim veleumom, kajti kje bi se bolj čutil očitno duh Božji! . . . Glej, na podobi Matere Božje, — ktero je pred kratkem naslikal za samostan sv. Siksta v Piacenci — zri v oči malega Zve-ličarja. Se ve, da so bili roka, čop in barva, kakor pri drugih slikah mu v pomoč, ali ne-beško veličanstvo ti sije iz njih nasproti, in

nehote vtopiš se v-a-nje, kakor v brezno večnosti. Da, jaz pravim: kdor je umel te oči slikati, le-tá ne spada več med zemljane. —

Da smo se tri dni sem najhujega bali, izvedela si iz včerajšnjega pisma. Ali izmed nas vsih, smem reči celega Rima, bil je edino Rafael najbolj miren. Govoril je mirno, jasno čez preteklost in prihodnost, nas tolažil, in naredil poslednjič oporoko.

Ko grem danes malo pred solničnim zahodom od sv. očeta papeža proti Rafaelovi hiši, napolnovali ste zrak mična svitloba in sladka vonjava; tako prijeten mir je vladal v prazničnem Rimu, da mi je upanje sree polnilo ter sem nekako pogumno k bolniku korakal.

Prišedši v sobo najdem pri njem grofa Baldassare-ja Castigliona, pobožna očeta Antona in Dominika, slikarja Giutia in druge. Pomaknili so posteljo z bolnikom prav blizo okna, ki je bilo do kraja odprto.

Je li bil učinek blagodejne večerne svitlobe, ali pa znamenje bližnje zmago-slave, nikoli nisem Rafaela lepšega videl. Obliče se mu je

in tako roka roko umiva, a vse drugače se pa godi tistim, ki si upajo nasprotovati njegovi vladi. Tu ostre besede, tam žuganje nasprotnika preplašijo, in tako je prišlo na Ogerskem dotlej, da ni je kompaktne stranke, ki bi prevzela vlado namesto Tisze, pravi ogerski rodoljubi in ob enem zvesti cesarjevi služabniki, ki se zavedo dolžnosti do vse države, niso vsakdanje prikazni med ogerskimi politikarji, le Tisza jedini je, ki zna še krotiti duhove, dokler mu tudi neizprosna logika dovršenih dejanj tal spod nog ne spodmakne. V tem smislu so menda tudi glasovali v državnem zboru Tisza na ljubo, a to pomaga le za nekaj časa, in razmer ne zboljša.

Politični pregled.

V Ljubljani, 16. oktobra.

Avstrijske dežele.

Ta teden zborujejo le še *deželni zbori* na Moravskem, Kranjskem, v Galiciji in v Trstu. Do 20. t. m. bodo končali zborovanje, ker 23. se že začne delegaciji.

Iz seje deželnega zbora v Trstu.

Ko so bile razrešene navadne formalnosti, vzeli so na znanje računsko poročilo deželnega odbora o njega delavnosti, potem sklep računov o zemljiško-odveznem zakladu, ki je aktiven že za l. 1879 in ima l. 1882 prebitka 19.539 gld. Nasvetovana je postava, da naj se deželni šolski zavod izroča občini tržaški, da stavi eno ali več ljudskih šol, in da se ji olajša mestni šolski stroškovnik, naj se ji prepusté od leta 1884 vsi dohodki. Oglasi se zoper ta nasvet vladni zastopnik, ter pravi, da bi bila taka postava zoper državno postavu m. maja l. 1879, kajti prva oblast nad šolo je deželna šolska oblast, dostavili so potem popravek (amendement), da naj se svota, ki se občini izroča za šolske namene, smatra po postavnih poti, da gre normalnemu šolskemu zavodu. Deželni zbor je sprejel resolucijo, v kateri zahteva, da naj se v kratkem izdela pomorska postava, a načrt, preden se izdela, naj se izroči v Trstu komisiji pravoznancev, trgovcev, pomorščakov i. dr. Resolucija povdarja željo, naj bi bilo avstrijsko pomorsko pravo slineno drugim bukvam laškega trgovskega zakonika, ker se ozira na navade v našem morju in je francoskemu tukaj veljavnemu zelo podoben. Zadnja resolucija je bila za napravo italijanske pravne fakultete ali za napravo univerze. Vladni zastopnik je rekel, da je v desetih letih 1870 do 1879 po vseh srednjih šolah le 157 dijakov napravilo maturo v laškem jeziku, ki so hoteli biti pravoznanci. Teh je bilo 38 iz nemških a 119 iz laških šol. — Resolucijo so pa vendar le sprejeli.

Da bode vladi mogoče vse železnice

podržaviti, sklenilo se je pri daljšem posvetovanju poročevalcev iz trgovskega in finančnega ministerstva, da naj se delajo priprave za večje *železniško posojilo*, katero naj vladi omogoči, da to podjetje izvrši.

Nismo se motili, ko smo ob priliki imenovanja g. k. Ramberga za kraljevega komisarja na *Hrvaškem* izrekli nado, da bode general Ramberg, ki je v službi častito osivel, svoji nalogi popolnoma kos. Mir se je na Hrvaško zopet povrnil, in „Pozor“ v svoji 236. številki daje generalu Rambergu spričevalo, da so Hrvatje z njim kakor načelnikom v izjemnem stanu popolnoma zadovoljni. „Pozor“ piše: „Tješe nas, da se izimno stanje vrlo blago vrši. To je istina, al to nije ni malo zaslugu g. Tisze ili ugarskoga sabora, koji ga je dosta poticao, da bi se imalo s hrvatskimi „agitor“ t. j. rodoljubi ostrije postupati, onako od prilike, kao je Midhat-paša s bugarskimi. S one strane Drave ne manjka dakle u tom pogledu „dobre volje“; što pako ta volja nije do sada prošla u djelo, na tom se imamo zahvaliti prvo onomu, koji nam je namienio baruna Ramberga, drugo, tanko obrazovanomu umu i plemenitomu sreću samoga preuzvišenoga gospodina kraljevskoga povjerenika, koji imajuć punu vlast ne samo da nije još nijedninih vješala podigao, već nam nije do sada nijednoga ustavnoga prava okružio, pak uz to dosta je dokaza pružio, da mu je stalo i do materijalnoga blagostanja naše domovine, te bi se u njegov primjer i mnogi ban ugledati bio mogao.“ Lepšega spričevala cesar sam Rambergu ne more dati, nego mu ga je dal „Pozor“.

Hrvatom se je na ogerskem zboru zopet vnebovpijoča krivica gledé ravnopravnosti zgodila. Madjari so sklenili postavu, ktera pa k sreči po Hrvaškem še ni proglašena, toraj tudi še ne veljavna, da tehnične stavbanske službe pri državni vzajemni oblasti po trojedini kraljevini ne more drug dobiti, kakor tisti, ki dokaže s spričevali, da je tehnične študije v Budapešti dovršil. „Pozor“ v tem ne more nič drugega vgladati, kakor nov korak do madjarizacije trojedine kraljevine, in jako resno opazi, da hrvaški poslanci na ogerskem saboru pri sklepanju ove postavu niso imeli drugega posla, kakor dijete pobrati, povziti in spat, drugače bi ne bilo mogoče, da bi se njim v oči gled tak krivica lastnemu narodu prigoditi zamogla.

Grof Pejačević, bivši ban hrvaški, zavrača jako jedrnatu v „Pester Lloyd“ sumničenje, da bi se bili dvojezični grbi z njegovim privoljenjem in z njegovo vednostjo v Zagrebu obesili. Grbi so došli v Zagreb že leta 1880 in takrat jih je ban Pejačević, ki je bil ravno dobro 14 dni v službi, prepovedal. Letos je ban odpotoval, in takoj prva noč, ko je on Zagreb zapustil, porabila se je za to nesrečno delo. Ob enem je pa David tudi dvojezične pečate po uradih razdelil in izključljivo njihovo

rabo zapovedal in tako toliko nesreče v deželi napravil.

Grof Kalnoky, avstrijski minister zunanjih zadev, se je proti grškemu kralju tako izrekel, da avstrijska politika gledé grškega kraljestva, podonavskih kraljestev, Črne gore in balkanskih držav nič drugega ne namerava, kakor mir in vzajemnost s svojimi iztočnimi sosedi in pa povzdigo trgovine na iztoku.

Njih Veličanstvo v Szegedinu. V saboto zvečer so zapustili svitli cesar Gödöllő. V Steinbruch so se vsedli ob 6 in 40 minut na železnico, prišla sta tudi na dvorni vlak ministrijski predsednik Tisza in minister Orezi, vlak se je ustavil najprej na postaji v mestu Czegled, kjer je bilo vse slovesno okinčano in svitli cesar sprejeli so deputacijo mestnega notarja. V Felegyhazi je vstopil v dvorni vlak kraljevi komisar Ludovik Tisza, med glasnimi eljen-klici se je vlak vozil mimo drugih postaj. V Szegedinu so se začeli zbirati uže jutraj članovi 26 deputacij, ki so bili opravljeni v madjarski narodni obleki. Proti 9 je šla nebrojna vrsta voz proti kolodvoru. V prvi vrsti so se vozili nadškofje vseh treh obredov, potem superintendent helveške in avgsburške verske spoznave. Ob 11 se je dvorni vlak pripeljal na kolodvor; ko cesar stopijo iz voza, pozdravil jih je župan Palfy, omenivši cesarskega obiskovanja pred 4½ leti, ko je bilo mesto v valovih pokopano in ko so prišli svitli cesar prebivalce tolažit in k zaupanju budit. „Bodite pozdravljeni, zaklical je govornik, v našem mestu, prebivalci se veselé, da Vas vidijo zdrave in vesele. Bog bodi Vam varuh po Vaših potih!“ Svitli cesar so odgovorili: „Zahvaljujem se božji previdnosti, da mi je dano videti, kar sem si želel pred 4½ leti, da je mesto vstalo iz razvalin, in da je lepše, kakor je bilo poprej in da vse navdaja veselje, ne žalost. Sprejmite moje kraljevo pozdravljenje in zahvalo za navdušen sprejem. Rad se bodem mudil v Vašem mestu in se vdeleževal veselja tega zvestega mesta.“ Cesar so podali kardinalu Hajnaldu roko in so se vsedli z ministerskim predsednikom v dvorno kočijo. V drugem vozu se je peljal nadškof Hajnald in kraljevi komisar Ludovik Tisza in za tem drugi vozovi. Ljudi, ki so v špalirji stali, je bilo kakih 12.000, trikrat toliko jih je stalo še zadej.

Vnanje države.

Srbski denarni minister zbral je za 15. oktobra vse odlične trgovce Beligrada, da se o ustanovljenju srbske narodne banke z njimi posvetuje. — Z bankami na Srbskem pa nimajo sreče. Pred desetimi leti se je v Belemgradu jedna osnovala, ki se je pa le malo časa svojega življenja veselila; vsak „višjih“ jemal je, kolikor je ravno dosegel, in tako so ji polagoma „pušali“, da je banka na sušici umrla.

Bismark kľofuto, ki jo je francoskemu

zarilo, njegovo umetniško živo-modro okó zdelo se mi je večje, sijajniše, ko po navadi.

Pri mojem vstopu držal je v roki nekaj pomladnih cvetlic, ktere pa je izpustil, ko sem mu od Tebe poslani rožni venec izročil. Pritisnil je lahno vencev križec na ustnice, ter tiho šepetal troje ime „Marija!“ Njegov glas imel je neki posebni odmev, čist sicer, a vendar kot diš sapice.

Naznanim mu, kar so mi sv. Oče naročili, ter sklenem: „Toraj preljubi Rafael! naj bode sočutje, ki ga goji najviši do najnižjega s teboj, tudi tebi dolžnost, da še dolgo dolgo med nami ostaneš.“

Rafael se milo boleče nasmehlja.

„Ti bodeš, da, ti moraš ostati“, pritrđi zdaj Castiglione. „Pomisli kako hrepenjenje budé v nas tvoja sedanja dela, pa še slavnih v prihodnje. — Misli na svoj ljubi načrt. Klasični Rim z njihovimi marmornimi palačami, tempeljni, slavoloki, kipi vnovič pozidati!“

„Da, to sem želel“, odgovori bolnik, „in

ko bi mi dal Bog daljše življenje, bi se mi bilo tudi posrečilo.“

„Ti beseduješ“, ga opomnim jaz, mu prijazno očitaje — „kakor da bi ne mogel nikoli več okrevati.“

„Oj oče!“ zdihe Rafael, „ločitev ne bo lahka. O ko bi vam mogel dopovedati, kako goreče hrepenim, da bi se mi čas ločitve podaljšal! Kako se napaja moja duša nad zadnjim solničnim žarkom, ki se tam-le na zadnjem hribcu mudi! Kako lep je svet, — kako lépo človeško obličje! In jaz se moram od vsega posloviti, primoran zaspati brez nade prihodnjega dne!“ —

„Predragi!“ mu rečem, „ne zabi, da je danes mili Zveličar zato umrl, da nam konec zemskega zasveti večni dan življenja.“ —

„Kako bi li mogel pozabiti borenja Njega“ — odgovarja on — „od kterege vse imam!“ — „Ali“, — pristavi še lahno — „tudi borba je bila lepa.“

Nekaj časa potem nastane tihota. Castiglione

ga prime za roko. Rafael pa gleda skozi odprto okno proti onstranskemu hribcu, kajti mračí se, in le še na vršiču hriba vidi se nekaj nježno pojemajočih solčnih žarkov. Potem obrne pogled, in gotovo tudi svoje misli od zemlje proti vijoličnatemu nebezu, kjer prihajajo večernice, kot poročnice z onega sveta pozdravlja. Naenkrat pa spregovori: „Tam bode Dante-ja videl.“

Tisti trenutek odmakne eden navzočih zagrinjalo spred zadnje slike dela Rafaelovega, ki je bolniku nasproti ob steni visela, to je, kakor ti znano, altarna slika „Spremenjenje Kristusovo“. Pogled na neumrljivo delo, in poleg umirajočega mojstra, predmēt podobe, in vse druge ginljive okoliščine napolnile so nam srea s toliko britkostjo, da smo pričeli vsi glasno plakati.

Med tem se je jelo obličje Rafaela hitro spreminjati, govoril je sicer še ali težavno, nerazložno, dasi visokega pomena. Dvakrat sem ga čul ponavljati besede Platoonove. „Lepo je

narodu potem založil, na uniformo zavrača, da je bil španjski kralj Alfons imenovan lastnikom štrasburških ulancev. Pri dveh polkih ste bili menda lastniški mesti prazni in Alfonzu ste se obe uniformi predložili. Ena je imela bela, druga rumena našitja in kralj se je za rumena odločil, in si tako „po svojem okusu“ razžaljenje francoskih pouličnikov na glavo nakopal.

Trei poklonili bodo 10. decembra svojemu voditelju Parnellu narodno darilo, za katero se je že sedaj 30.000 sterlingov (nekako 330.000 gold.) po deželi nabralo. Darilo bo menda naraslo na 40.000 sterlingov. Zajedno napravili bodo takrat velik narodni banket, katerega se bodo tudi irski poslanci vdeležili.

Trgovinske razmere med Turčijo in drugimi velesilami so v pravem pomenu besede — ričet. Z Angleško se je Turčija začasno pogodila, da se bode po Turškem do sklepa nove kupčijske pogodbe od vseh iz Angleškega tja vpeljanih pridelkov po osem odstotkov njihove vrednosti na colnini pobiralo. Tudi Nemčija je s tako začasno pogodbo zadovoljena. Oba poslanca, angleški kakor nemški, sta pa vendar le zahtevala, da jima Turčija obljubi, da se colnina od 8% ne bode nikdar povišala. Do sedaj se je po turških lukah od vpeljanega ptujega blaga menda toliko procentov colnine pobiralo, kolikor se je ravno potrebuje.

Turški general Muktar paša vrača se iz Berolina preko Dunaja v Carigrad. Nekateri hočejo vedeti, da se Muktar ni samo k vojaškim vajam v Homburg peljal, temveč da je šel tja z diplomatično nalogo, da bi se **Turčija avstrijsko-nemški zvezi** pridružila. Bismark mu je pa menda dokazal, da to ni nikakor mogoče, kajti pristop Turčije k avstro-nemški zvezi obudil bi odmah sumljivost Rusije, ktera sedaj z Avstrijo kakor tudi z Nemčijo v najlepšem sporazumljenju živi. Tako neki so Muktarju v Berolinu povedali in tako bi se mu moralo na Dunaji povedati, če bi tamkaj s tako kramo hotel pohiševati.

Pri **Hovasih v Afriki** je mrzlica desetino pobirala in so vsled tega primorani napade na francosko vojsko popolnoma opustiti. Le tu pa tam se še kedaj iz kakega francoskega vojnega parnika pokadi in med hovaške vojake kaka smojka prileti. Vendar se pa zopet sliši, da bodo Francozi mesto Tamatave od severne strani na več krajih bombardirati začeli.

Izvirni dopisi.

Iz Gorice, 14. okt. Danes se je tu vršila redka svečanost, da so namreč premil. nadškof dr. Alojzij Zorn vzeli v posest nadstolico goriske metropole. „Palij“ (znam metropolitanske oblasti) so tudi že prejeli. Ljubljansko škofijo

plačilo po boju, veliko upanje“. Tudi Tebe je menil navzočo ter prosil, da bi mu položila roko na čelo.... Slikar Giulio vrgel se je k postelji ter upil od dušnih bolečin. Jaz pa sem opomnil navzoče poklekniti, ter moliti za umirajočega.

Se enkrat sklóni se Rafael, podpiran od dveh navzočih kviško, ter gre z odprtimi očmi v daljavo. „Od kod sije to sonce?“ šepeče milo.

„Rafael!“ zakličem, ter se mu bližam z odprtimi rokama. „Me li poznaš? Kako se počutiš?“

Nekaj časa se mi je zdelo, kakor da bi me več ne slišal; potem pa šepeče — in mirnoblaženi izraz njegovega obličja, vključ s smrtnemu boju — potrdi besedo „srečno!“

Dalje ni več govoril, ter molče se boril s smrtjo....

Med tem pa temna noč nastane, ko nas neki glas iz dolge slovesne tihote izdrami: Rafael je umrl. — —

sta zastopala prečast. gg. kanonika Anton Urbas, stolni župnik, in Leonard Klofutar, častni kanonik in profesor. Pošljem Vam tudi častitko v slovenskem, nemškem in furlanskem jeziku. Tukaj priobčimo samo slovensko, ktera se glasi:

Pohlevno vije tiha se Ipava
Po rajskih logih mile nam doline;
In oče Nanos sam pa vse višine
Trdč, da voda ta je — mir in sprava.

Od slavnega slovenskega Triglava —
Deroča skoz pečine, mem strmine —
Vali tam Soča v laške se ravnine:
Skrivnostna moč v valovih njenih plava.

In prav, kjer Lah Slovencev sosed biva,
Tam reka reki v njedra se izliva:
Pohlevnost se s krepostjo tu edini.

Glej, Tebe, Knez, Ipava je dojila,
Z modrostjo pa je Soča Te pojila:
Bod' oče mil in krepek domovini!

Od Vojnika, 13. oktobra. (*Cestno-stavbeni oddelki*.) Okrajni zastop celjski je sklenil, v njegov delokrog spadajoče ceste I. in II. vrste razdetiti v šestero okrajev. Kakor sedaj njegovo vradno (?) glasilo poroča, so cestnim komisarjem imenovani sledeči gospodje: J. Lenko za I. okraj, obsegajoč okrajne ceste 2. vrste: Kapljaves, Trbovlje, Ločica, Novikloster in Liboje v skupni dolgosti 11.999 metrov; K. Žuža za II. okraj, kateri obsega okrajno cesto 2. vrste v Griže in okr. cesto 1. vrste iz Celja v Slov. Gradec v dolgosti 19.029 metrov; M. Sajovic za III. okraj, kamor spadajo ceste 2. vrste Dobrna-Velenje, Dobrna, Vitanje, Nova cerkev, z 19.444 metri; F. Zangger za IV. okraj, za okrajne ceste 2. vrste Zalog, Marov, Spodnja Hudinja, Ljubčena, Arclin, Blagovina, Celje-Laško, skupna dolgost je 26.475 metrov; J. Negri za V. okraj s cestami 2. vrste Teharje-Ponikva, Sv. Jurij-Zajekloster, Sv. Jurij-kolodvor, v daljavi 22.266 metrov; K. Jelek za VI. okraj okr. cesto 1. vrste Celje-Rogatec, pa za okr. cesto 2. vrste na Planino in v Žusem, kar meri 24.024 metrov. — Gosp. Stiger je prevzel okrajno blagajnico s 1079 gold. 40 kr.

To je vse prav, le odločnih narodnjakov nam je premalo; če pa le nimajo kake politične za ušesi. Poročilo bo znabiti marsikoga zanimalo. — Volitve se bližajo.

Domače novice.

(*Današnja seja deželnega zbora*) pričela se je še le ob enajstih. Poslušalec je bilo zbrano nekaj več ko navadno, ker je bila na dnevnem redu tudi volilna reforma. Poročevalce je bil gosp. poslanec Svetec. V imenu nasprotne stranke predlagal je gosp. Lukman, da se volilna reforma odloži. Izvrstno in stvarno ter pristržno govoril je g. poslanec vitez Schneid zoper ta predlog in vabil nasprotnike k sodelovanju pri tej važni postavi. Govorili so potem še profesor Šuklje, dr. Schrey, dr. Vošnjak in Svetec. Pri glasovanju je bilo navzočih 33 polancev in od teh jih je glasovalo 25 za to, da se prične nadrobni razgovor o postavi. Nemškutarji, katerih je bilo osem navzočih, so glasovali nasprotno. Dr. Schrey je potem odšel iz zbornice, drugi pa so ostali in se vdeleževali nadrobnega razgovaranja, o katerem se je tudi deželni predsednik baron Winkler večkrat oglasil. Razgovor ni bil buren, marveč zelo miren; sprejeli so se vsi paragrafi prenarajene postave do § 35 skoro brez prememb. Pri tem paragrafu pa se je po nasvetu poslanca g. Kluna ostali del do konca vrnil odseku, da nekaj pre-

naredi in potem zboru poda popravljene paragrafe. — O poli treh je bila seja sklenjena. — Jutri je 13. seja z nadaljevanjem posvetovanja o volilni reformi. Obširneje poročilo o tej seji pričnemo jutri.

(*Novo društvo*) se snuje v Ljubljani in to bo „društvo za pospeševanje prometa unanjcev ali tujecev po Kranjskem“. Vlada je neki potrdila že pravila tega društva, čegar namen bo menda vabljenje tujih popotnikov in drugih v našo deželo po napravah, ki olajševajo bivanje in potovanje tu.

(*Imenovanje*.) Okrajni glavar ljubljanske okolice, Avgust Wurzbach pl. Tannenfeld je imenovan za vladnega svetovaleca pri deželni vladi kranjski v Ljubljani.

(*Konfisciran*) je bil včeraj „Sov. Narod“. Imel je več dopisov zoper poslance, ki so glasovali za potrditev volitve velikega posestva, in pa članek odgovarjajoč „Laibacherici“ na izjavo, ktero smo mi navedli v včerajšnjem listu. — Tudi „Škrat“ je bil konfisciran zaradi opazek o deželnem zboru.

Razne reči.

— Iz Štange, 15. oktobra, se nam poroča: Pri nas se začne 21. t. m. sv. misijon. Vodili ga bodo č. oo. lazaristi. Bog daj svoj blagoslov! — Pretekli teden smo tudi tu trgali; grojzdje je precej sladko, vreme lepo, tedaj upamo, da bode tudi kapljica dobra. Tudi ko stanj je prav lep, a veliko ga pa ni.

— Potres, ki je bil 10. t. m. po mnogih krajih Kranjske, Stajarske itd., je bil po Moravskem, zlasti v Olomuci, jako silen. Čul se je vmes vrisč, kakor če bi nagli z največjo silo mimo hitel. Ljudje so iz hiš venkaj bežali; po celem mestu čutil se je sunec, ki je bit tako silen, da so podobe, slike in ure raz stene na tla padale.

— J. S. Skrejšovski. Zaslužen mož, hraber junaški vojak v borbi za živelj slovanske domovine, neumoren delavec za brambo naših pravic, J. S. Skrejšovski, zatisnil je na večno svoje oči! Rojen na sv. treh kraljev dan l. 1830, je svoje gimn. študije deloma v Pragi, deloma v Kraljevem Gradcu dovršil. Za temi se je leta 1848 vpisal na praški univerzi za obiskovanje umoslovja. Po zvršenih filozofičnih študijah prestopil je na pravoslovni oddelek, kjer je študije leta 1852 dokončal in v državno finančno službo stopil. Minister Bruck ga je poklical za koncipista v finančno ministerstvo. Leta 1861 zapustil je državno službo in se v privatno življenje podal ter leta 1872 „Politik“ ustanovil, v kateri je hrabro odbijal nesramne napade na slovanske narode. Leta 1867 jel je izdajati česki list „Narodni Pokrok“ (narodni napredek) in je konečno pred štirimi leti na Dunaji „Tribüne“ ustanovil, ktere glavni vrednik je do smrti ostal. — Mrtvega obžaluje ves slovanski narod; zguba njegova je pa posebno bitka za njegovo ženo, nadepolnega sina in šest neprekrbljenih hčeric. Umrl je na razširjanji prsne odvodnice (aneurysma aortae). Večen in blag mu bodi spomin! R. I. P.

— Protaszewicz iz Varšove razstavil je na Dunaji v električni ravstavi telefon, ki iz oddaljenih krajev godbo donša. Ta telefon je bil do sedaj le proti vstopnini slišati. Od sedaj nadalje se bode pa javno brezplačno razpostavil in poslušalec razveseljeval. Vrh tega ima pa telefon še jedno znamenitost, in ta je, da tudi gosline glasove posreduje; kar pred njim ni zamogel noben telefon. Gosli se čujejo na 25, rog pa na 60 do 70 korakov jako dobro.

— Po laških železnicah so se tatvine jelo tako množiti, da že nikdo več ni vedel, ako je v Rimu svoj kovčeg na železnico dal, če ga bode v Trenti ali pa v Gorici še kedaj videl. Tatu so zasačili v kondukterji dotičnega kurirja.

— Nov način, kako se hitro do novcev pride, prinaša „Tribüne“ v svoji 278. številki. Vojak-pešec iskal je nedavno na Dunaji v „Plankengasse“ s prižgano trsko v desnici skrbno po tlaku. Ljudje so ga povpraševali, kaj je zgubil, in zdihovalje pravi vojak, da je svojemu stotniku od nekoč 4 goldinarje nesel, in da mu je tukaj eden odpadel, ki ga več najti ne more, brez njega si pa domu ne upa. Dunajčani, dobre duše, brž med saboj biro napravijo in prej kakor v 2 minutah imel je „nesrečni“ vojak več kakor „zgubljeni“ goldinar v žepu. Vse bi bilo dobro, ko bi bistroglav ne bil četrte ure pozneje na dveh drugih krajih zopet goldinarja s trsko iskal: s to si je pa že policijo na sled privabil. K sreči je pa v poslednji ulici še srečno „pobral“ in zdrav pete odnesel, predno ga je redar dohitel.

— Odlikovan berač. Star, suh mož je poslednje dni v dunajskem praterji boljše oblečeno gospodo milošine prosil, in je tudi še precej dobil. Še več bi mu bili pa izvestno dobri Dunajčani dali, ko bi mož ne bil tako po „jerušu“ (smrdljivi šnops) smrdel. Na zaguljeni suknji imel je pripetih več trakov od raznih redov. Karol Josip Strnad, vitez pl. Sternfeld, je visokozvoneče ime tega obžalovanja vrednega moža, ki je bil svoje dni nadporočnik v avstrijskem topništvu, je pozneje pod cesarjem Maksom v Meksiki služil, in po povratu v domovino pri raznih zasebnih društvih vradniške službe opravljal. Pijača ga je tako daleč pripravila, da ga redarji in sodnija, žalibog, le predobro poznajo. Devet odlikovanj si je v svojih lepših dneh pridobil. Pred kratkim ga je policija zopet zaradi beračenja zaprla.

— Društvo za razširjanje katoliških časnikov, se je ustanovilo v Düsseldorfu in ima sledeče postavbe: § 1. Društven namen je velika razširjara katoliških časnikov in knjižic. § 2. K društvu se lahko pristopi brez objave, brez vstopnice, brez mesečnega doneska, s prostovoljnim sklepom. § 3. Vsak, ki k društvu pristopi, se zaveže: a) v gostilnici, kamor zahaja, zahtevati katolišk list, b) na vsakem popotovanju vsaj enkrat kak katolišk list kupiti in c) po družinah svojih znancev na to delati, da se na katoliške časnike naročajo. § 4. Društvo je nerazpustljivo. To so štirje kratki, pa jako jedrnatih paragrafi mladega društva. Za dobro reč vneti mladeniči so ga nedavno v Düsseldorfu oživili in društvo šteje vže na tisoče in tisoče udov, ter obeta, da se bo kmalo na stotisoče udov narastlo. Konečno ustanovitelji pravi: Tiskovna moč je velesila nad velesilami samimi in kdo drži sedaj v tej velesili zlato žezlo? — Protikršanski duh lažil liberalizma in duh peklenščeka. V stotisoč izdajah izliva se dandanes krščanstvu sovražna in brezpravna povodenj po celem svetu. Izpuh njen okužuje kršansko mladino, njeni lažnjivi valovi poplavljaajo zgodovinska dejanja in kršansko poštenost. Naša naloga je, takošnjemu tisku hud boj napovedati, ga po mogočnosti omejevati in ga s katoliškim tiskom nadomestovati, kajti današnji vek hoče in mora čitati! Tudi za nas jako poducljivo in posenmanja vredno.

— Kršanski mučeniki. Apostolski vikar v Tonkingu, gosp. Puginier, piše, da so 20. maja ob 9. uri jutraj v Nam-Dinhu o. Becheta, tri katehete in dva kristijana vjeli in zaprli. Mandarin, pred kterega so jih postavili, jih je prav ob kratkem zasilal in vse k smrti obsodil, da se ob glavo denejo. Takoj so jih na morišče peljali. O. Bechetu, ki je bil vkle-njen, vzeli so vezi iz rok. Vojaki so mesarsko delo pričeli in drug za drugim po dvakratnem ali tudi trikratnem zamahanji s sabljo glave sekali. Vbogi misijonar o. Bechet je največ trpel, ker so mu v pravem pomenu besede ves vrat poprej razsekali, kakor so mu glavo odbili. Mandarin je ves čas zraven stal in gledal.

— Iz Petrograda se poroča o bogatih zlatih žilah, ki se po celem Uralu raztezajo. Le škoda, da dotičnim podjetnikom vsega potrebnega primanjkuje, s čemur bi se pridobitev zlata povečšati dala.

— Afrika, in sicer njene notranje še nepoznane pokrajine, kjer vroče solnce pripeka, kjer strupenih golazni in krvooločnih živali vse mrgoli, postala je raj vsem pravim učenjakom, ki se z znanostjo zemljepisja pečajo. Letos spomladi odšel je iz Dunaja dr. Holub na učeno preiskovanje srednje Afrike in sedaj se pa lajtenant Wissmann na pot pripravlja, kjer teče reka Kongo po nezmernih planjavah srednjeafrikanških.

— Kralj Alfons k gospici „la France“ vstopi, rekoč: „Dober dan, gospica.“ La France: „Dober dan, prosim, kar po domače se naredite.“ Alfons: „O saj se mi v Parizu tako skoraj vse „španjsko“ zdi!“

Telegrami „Slovenca“.

Szegedin, 15. okt. Župan podal je cesarju veliko zlato spominsko medalijo, ktero je Njih Veličanstvo zahvaljevalje se sprejelo. Tudi ministerski predsednik Tisza in kraljevi komisar Tisza dobili so tako medalijo, ki bo poslana tudi cesarjeviču. Potem je cesar ogledoval mesto, šel na ljudsko veselico, kjer je igrala godba; povsod je bil navdušeno pozdravljen. Ob šestih bil je dvorni obed, h kateremu je bilo povabljenih več zastopnikov meščanstva in mestnega odbora. Cesar obnašal se je po svoji navadi vljudno in milostno. Zvečer je bilo mesto zopet razsvetljeno.

Lvov, 16. okt. V deželni odbor voljeni so bili vsi prejšnji udje, med njimi Smolka; med novimi deželnimi odborniki je tudi Rusin Siengalewicz.

Umrli so:

6. oktobra. Jože Perko, branjevec, 79 let, Purgstalske ulice št. 2, spridenje jeter. — Ignacija Rumpel, 30 let, gospodske ulice št. 8.

7. oktobra. Adolf Petrič, mizarjev sin, 7 mesecev, Marija Terezija cesta št. 10, božjast.

10. oktobra. Vladimir Perdan, čevljarjev sin, tri tedne, dijaške ulice št. 7, zlatenica. — Marija Trtnik, paznikova žena, 81 let, Karlovska cesta št. 7, starost.

12. oktobra. France Kržič, delavec, 34 let, Kozijeve ulice št. 3, tuberkuloza.

V bolnišnici:

6. oktobra. Katarina Francelj, delavka, kronična tuberkuloza.

7. oktobra. Andrej Miklavčič, hišni posestnik, 67 let, pljučno otrpjenje.

8. okt. Marija Suhor, delavka, 95 let, apopleksija.

9. okt. Valentin Bokav, delavec, rak v želodec. — Anton Volbank, 82 let, starost.

10. okt. Amalija Veber, šivilja, 45 let, opešanje.

11. okt. Martin Koci, delavec, 59 let, slabost.

V vojaški bolnišnici:

8. okt. Jožef Drvodelic, topničar, 20 let, trnovska vojašnica, samomor.

Eksekutivne dražbe.

20. oktobra. 1. e. dzb. zapuščine Janeza Kralja iz Nevelj, 1245 gl. Kamnik. — 1. e. dzb. pos. Janez Železnik iz Vrzdence, 4915 gl. Vrhnika. — 1. e. dzb. pos. Peter Vrinskole iz Gače, 330 gl. Metlika. — 2. e. dzb. pos. Martin Režek iz Bojane vasi, 5660 gl. Metlika. — 2. e. dzb. pos. Matija Stubler iz Osojnika, 1755. Metlika. — 1. e. dzb. pos. Martin Simončič iz Boldneža št. 3. Metlika. — 1. e. dzb. pos. Janez Klopčič iz Čemšenika, 5123 gl. Brdo. — 1. e. dzb. Jurij Kofalt iz Rakoveca, 1155 gl. Metlika. — 1. e. dzb. Dako Herak iz Brašljevice. Metlika.

22. oktobra. Relicitaacija zemljišča pod dež. knjigo št. 18 v Knežaku. Ljubljana. — 1. e. dzb. grajščine Lichtenberg iz Smrek, 41450 gl. in 17.704 gl.

23. oktobra. 1. e. dzb. pos. Andrej Tomine iz Dolenje vasi, 1020 gl. Vrhnika. — 3. e. dzb. pos. Janez Dormiš iz Paku, 1975 gl. Vrhnika. — 1. e. dzb. Jernej Poženil iz Kamnika, 641 gl. Vrhnika. — 1. e. dzb. pos. Jožef Kopačin iz Škrl, 3335 gl. Vipava. — 1. e. dzb.

France Vrblič iz Vrhnike, 5275 gl. Vrhnika. — 3. e. dzb. Andrej Lenarčič iz Nadanjesela, 816 gl. — 1. e. dzb. Janez svete iz Preser, 4161 gl. Vrhnika.

Dunajska borza.

15. oktobra.

Papirna renta po 100 gl.	78 gl. 50	kr.
Sreberna	79	—
4% avstr. zlata renta, davka prosta	99	20
Papirna renta, davka prosta	92	90
Ogerska zlata renta 6%	119	70
„ „ 4%	87	15
„ papirna renta 5%	85	85
Kreditne akcije	160 gl.	287
Akcije anglo-avstr. banke	120 gl.	108
„ avstr.-ogerske banke		839
„ Länderbanke		105
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu		635
„ državne železnice		316
„ Tramway-društva velj. 170 gl.		224
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice		103
„ Ferdinandove sev.		105
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl.	118
4% „ „ 1860	500	130
Državne srečke iz l. 1864	100	167
„ „ 1864	50	166
Kreditne srečke	100	168
Ljubljanske srečke	20	23
Rudolfove srečke	10	19
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.		104
London		120
Srebro		—
Ces. cekini		5
Francoski napoleon.		9
Nemške marke		58

Naznanilo.

Deželna blagajnica kranjska se preseli dne 18. t. m. iz svojih dosedanjih prostorij na cesar Jožefov trg v novo adoptirane prostore v deželnem dvorci v Gosposkih ulicah št. 2 od vhoda na levo pri tleh, ter prične svoje delovanje za strankin promet z dnem 19. oktobra t. l. v dosedaj navadnih uradnih urah.

Od deželnega odbora vojvodine Kranjske
dne 16. oktobra 1883.

Orgljarska služba

bo pri nas o vseh Svetnikih izpraznjena. Ker orgljavec nima družega cerkvenega opravila, se lahko peča s kakim poštenim rokodelstvom.

Tirja se lepo krščansko vedenje in znanje cerkvenega petja.

Na Štangi (P. Litija), 15. oktobra 1883.

Miha Sajé,

(1)

župnik.

Sedem barigel

prodaja trgovce v Ljubljani po nizki ceni. Barigle so še nove ter drže po 12 do 13 veder avstr. mere.

Kje so na prodaj, pové vredništvo „Slovenca“.

(1)

Najboljši

(12)

papir za cigarette

je

LE HOUBLON

(Francoski izdelek.)

Pred ponarejenjem se svarti.

Jedino prav je ta papir, ako je na vsakem papirji vtisnjeno ime **LE HOUBLON** in ima vsak karton spodaj stoječo varstveno marko.

Tisk „Katoliške tiskarne“ v Ljubljani.